REGULAMIN BHP
(PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA)
W ZESPOLE SZKÓŁ NR 3 IM TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W HRUBIESZOWIE

Podstawa prawna:
Rozporządzenie MEN i S z dnia 31 grudnia 2002r w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z dnia 22 stycznia 2003r) z późniejszymi zmianami, zarządza się obowiązkowe pełnienie dyżurów nauczycielskich

I. OGÓLNE PRZEPISY BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY

Rozdział 1
Postanowienia ogólne

§ 1

1. Szkoła zapewnia uczniom, pracownikom oraz innym osobom przebywającym w szkole zdrowe, bezpieczne i higieniczne warunki
2. Pomieszczenia szkoły, w szczególności gabinet pielęgniarki, pokój nauczycielski, pokój nauczycieli wychowania fizycznego wyposaża się w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy.
3. Nauczyciele, w szczególności prowadzący zajęcia wychowania fizycznego, podlegają przeszkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy
4. Pracownicy szkoły są zaznajomieni z kartą oceny ryzyka zawodowego oraz instrukcjami dotyczącymi bezpiecznego korzystania z podstawowych urządzeń
5. Szkoła posiada plan ewakuacji szkoły, który umieszcza się w widocznym miejscu w szkole, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp
6. Drogi ewakuacyjne oznacza się w sposób wyraźny i trwały
7. Teren szkoły ogradza się
8. Na terenie szkoły jest zamontowany monitoring wizyjny
9. **Za bezpieczeństwo ucznia na terenie szkoły odpowiadają wszyscy pracownicy szkoły**

Rozdział 2
Zakres obowiązków członków społeczności szkolnej w zakresie zapewnienia Bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole

§ 2

Dyrektor szkoły:

1. Nadzoruje organizację bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, pracy, wychowania i opieki
2. Dokonuje kontroli obiektów należących do szkoły pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów przynajmniej raz w ciągu roku. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu
3. Jeżeli specyfika programu nauczania pozwala, w planie zajęć dydaktyczno-wychowawczych

szkoły uwzględnia się: potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, potrzebę różnicowania zajęć w każdym dniu, zasadę nie łączenia w kilkugodzinne bloki

4. Ustala harmonogram dyżurów nauczycieli podczas przerw międzylekcyjnych po uwzględnieniu potrzeb szkoły
5. Podejmuje, za zgodą organu prowadzącego decyzje o zawieszeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych na czas oznaczony:

a) jeżeli nie jest możliwe zapewnienie temperatury co najmniej 18°C w pomieszczeniach, w których odbywają się zajęcia
b) jeżeli temperatura zewnętrzna mierzona o godz. 21.00 w dwóch kolejnych dniach poprzedzających zawieszenie zajęć wynosi -15°C lub jest niższa
c) jeżeli wystąpiły na danym terenie zdarzenia, które mogą zagrozić zdrowiu uczniów

6. Organizuje prace remontowe, naprawcze i instalacyjne w pomieszczeniach szkoły pod nieobecność uczniów w tych pomieszczeniach
7. Dba o właściwe oświetlenie, drożność przejść, właściwe działanie instalacji odprowadzania ścieków i wody deszczowej, odpowiednie zabezpieczenie otworów kanalizacyjnych, studzienek i innych zagłębień, sprawność instalacji grzewczej, pełną sprawność i czystość urządzeń higieniczno-sanitarnych, odpowiednie oznakowanie i zabezpieczenie przed swobodnym dostępem do pomieszczeń, do których jest wzbroniony dostęp osobom nieupoważnionym, w razie opadów śniegu przejścia na terenie szkoły oczyszcza się ze śniegu i lodu oraz posypuje piaskiem
8. Schody wyposaża się w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Stopnie schodów nie mogą być śliskie
9. Dokonuje zakupów atestowanego/certyfikowanego wyposażenia szkolnego z zachowaniem zasad ergonomii

§ 3

Nauczyciel:

1. Zapewnia odpowiednia opiekę uczniom w trakcie zajęć przez siebie prowadzonych

a) podejmuje decyzję o zmianie miejsca prowadzenia zajęć lub o ich przerwaniu i wyprowadzeniu uczniów w sytuacji, gdy miejsce w którym mają odbywać się zajęcia lub jego wyposażenie stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa. Powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora
b) dba o wietrzenie pomieszczenia w którym prowadzi zajęcia w trakcie przerw międzylekcyjnych, a w razie potrzeby w trakcie trwania zajęć
c) niedopuszczalne jest prowadzenie zajęć bez nadzoru nauczyciela. Jeśli nauczyciel musi wyjść, powinien zgłosić to nauczycielowi z sali obok, lecz sytuacja taka nie zwalnia go od odpowiedzialności za uczniów,
d) każdy nauczyciel kontroluje obecność uczniów na swojej lekcji, odnotowuje obecności potwierdzając stan podpisem

2. Zapewnia uczniom opiekę w trakcie przerw, uwzględniając zasady zawarte w „Regulaminie dyżurów nauczycieli" (zał. 1)
3. Nauczyciel zobowiązany jest do przestrzegania ustalonych godzin rozpoczynania i kończenia zajęć edukacyjnych oraz do respektowania prawa uczniów do pełnych przerw międzylekcyjnych
4. Na początku roku szkolnego zapoznaje uczniów z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w trakcie zajęć

a) wychowawca zaznajamia uczniów z ogólnymi zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole w tym z zasadami zachowania w trakcie przerw międzylekcyjnych i zasadami uzyskiwania zgody na opuszczenie szkoły, regulaminem bhp i regulaminem wycieczek szkolnych
b) w pracowniach o zwiększonym ryzyku wypadku każdy prowadzący zajęcia: dba o przestrzeganie zasad BHP, opiekun pracowni opracowuje regulamin pracowni, a w nim zasady bezpieczeństwa i każdorazowo na początku
c) nauczyciele wychowania fizycznego zapoznają uczniów z zasadami zachowania podczas zajęć w salach gimnastycznych i na boiskach

5. Każdy nauczyciel organizujący lekcje w terenie zgłasza swoje wyjście dyrektorowi szkoły

a) zasady opieki nad grupami uczniów zawiera Instrukcja bezpieczeństwa dla opiekuna szkolnej wycieczki autokarowej (zał.2), oraz obowiązki nauczyciela obowiązujące podczas wycieczki szkolnej znajdujące się w § 7
b) wszystkie wycieczki i imprezy pozaszkolne wymagają wypełnienia „karty wycieczki" wraz z harmonogramem (zał. 3)

6. W przypadku organizacji pracy uczniów na rzecz szkoły i środowiska zapewnia odpowiednie urządzenia, sprzęt i środki ochrony indywidualnej oraz nadzoruje pracę uczniów
7. W razie stwierdzenia niedyspozycji ucznia (jeśli stan jego na to pozwala) należy go skierować w towarzystwie drugiej osoby do pielęgniarki szkolnej
8. **W zakresie zaistnienia wypadku uczniowskiego**

a) każdy nauczyciel, który jest świadkiem zdarzenia wykonuje następujące czynności: udziela pomocy medycznej, zawiadamia pielęgniarkę szkolną, zawiadamia dyrektora szkoły i rodziców
c) jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin
d) jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (dyskotek, itp.) nauczyciel sam decyduje o postępowaniu, w trudniejszych przypadkach wzywa Pogotowie Ratunkowe, zawiadamia dyrektora i rodziców
e) jeśli wypadek zdarzyłby się w czasie wycieczki – wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

9. Każdy nauczyciel ma obowiązek zapoznać się i przestrzegać instrukcję bezpieczeństwa pożarowego w szkole. Wychowawca dba by uczniowie zostali zapoznani z:
   - zasadami postępowania w razie zauważenia ognia,
   - sygnałami alarmowymi na wypadek zagrożenia,
   - z planami ewakuacyjnymi, oznakowaniem dróg ewakuacyjnych,
   - zasadami zachowania i wynikającymi z tego obowiązkami

Najczęstsze przyczyny wypadków uczniowskich:

1. Nie zwracanie uwagi na bezpieczeństwo innych,
2. Bieganie zamiast chodzenia,
3. Żywiołowe zachowanie,
4. Nieprzestrzeganie zasady prawostronnego ruchu,
5. Zamyślenie,
6. Pośpiech,
7. Brak skutecznego nadzoru nad uczniami,
8. Śliskie nawierzchnie,
9. Nierówne podłogi,
10. Niestabilnie zamocowany sprzęt sportowy,
11. Niezabezpieczone przewody,

Zaleca się przeprowadzanie na lekcjach wychowawczych lub innych zajęciach pogadanek, rozmów na temat zasad bezpiecznego zachowania się w szkole – jest to jedna z metod zapobiegania wypadkom

§ 4

Uczeń:

1. Przestrzega zaleceń znajdujących się w zał. 4 „Zasady BHP dla uczniów ZS nr 3.."
2. Przestrzega „Regulaminu wycieczki – regulamin zachowania się uczniów" (zał. 5)

Rozdział 3

Szczególne zasady BHP w szkole

§ 5

Substancje i preparaty chemiczne

Należy je umieścić w odpowiednich pojemnikach opatrzonych napisami zawierającymi:

1. Nazwę substancji lub preparatu,
2. Informację o ich niebezpieczeństwie lub szkodliwości dla zdrowia.

Należy je przechowywać w zamkniętych pomieszczeniach, specjalnie przystosowanych do tego celu. Osoba prowadząca zajęcia z użyciem takich preparatów powinna zostać zaopatrzona w karty charakterystyk niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych zgromadzonych w szkole.

§ 6

Zasady bhp obowiązujące podczas zajęć z wychowanie fizycznego, sportowych i turystyki

1. Za bezpieczeństwo ćwiczących podczas zajęć odpowiada nauczyciel prowadzący zajęcia
2. Sprzęt gimnastyczny i urządzenia są dobrem społecznym szkoły. Opiekę nad nimi w czasie zajęć sprawuje zespół ćwiczący. Za stan sprzętu używanego do ćwiczeń odpowiada nauczyciel
3. Każda klasa czy zespół korzystający z sali jest odpowiedzialny za ład i porządek
4. Sprzęt do ćwiczeń należy rozstawiać tylko w obecności nauczyciela. Wszystkie uszkodzenia sprzętu należy zgłosić do prowadzącego zajęcia
5. Utrzymanie czystości sali, szatni, urządzeń i sprzętu stanowi warunek dla dalszego z nich korzystania
6. Wszystkich ćwiczących obowiązuje ustalony strój gimnastyczny
7. Ćwiczący zachowują porządek w szatni, pozostawiając odzież i obuwie w wyznaczonych miejscach
8. W czasie zajęć sportowych organizowanych przez szkołę uczniowie nie mogą pozostawać bez opieki osób do tego upoważnionych.
9. Zajęcia wychowania fizycznego są prowadzone w grupach liczących od 12 do 26 osób
10. Stopień trudności i intensywności ćwiczeń dostosowuje się do aktualnej sprawności fizycznej i wydolności ćwiczących.
11. Uczestnika zajęć uskarżającego się na dolegliwości zdrowotne zwalnia się w danym dniu z wykonywania planowanych ćwiczeń, informując o tym jego rodziców (prawnych opiekunów).
12. Ćwiczenia są prowadzone z zastosowaniem metod i urządzeń zapewniających pełne bezpieczeństwo ćwiczących.
13. Nauczyciel asekuruje uczniów podczas ćwiczeń na przyrządach
14. Bramki i kosze do gry oraz inne urządzenia, których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących, są mocowane na stałe.
15. Stan techniczny urządzeń i sprzętu sportowego jest sprawdzany przed każdymi zajęciami.
16. W salach i na boiskach oraz w miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszcza się tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego
17. Prowadzący zajęcia zapoznaje osoby biorące w nich udział z zasadami bezpiecznego wykonywania ćwiczeń.
18. Nauka pływania może odbywać się tylko w miejscach specjalnie do tego celu wyznaczonych.

18. Kajaki z których korzystają uczestnicy wycieczek, wyposaża się w sprzęt ratunkowy.
19. Ze sprzętu pływającego korzystają jedynie osoby przeszkolone w zakresie jego obsługi oraz posługiwania się wyposażeniem ratunkowym.
20. Niedopuszczalne jest używanie kajaków podczas silnych wiatrów.
21. Niedopuszczalne jest wydawanie osobom pozostającym pod opieką szkoły sprzętu, którego użycie może stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia.

§ 7

Obowiązki nauczyciela podczas wycieczki szkolnej

Organizator wyjścia/wyjazdu uczniów poza teren szkoły odpowiada za zdrowie i bezpieczeństwo powierzonych mu uczniów, są oni pod jego stałym nadzorem.

Nauczyciel zobowiązany jest:

1. Opracować program wycieczki pobytu i przedłożyć je dyrektorowi celem uzyskania akceptacji.
2. Uzyskać pisemną zgodę rodziców (opiekunów prawnych), na udział uczniów małoletnich w wycieczkach (z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych) i imprezach poza terenem miejscowości w której znajduje się szkoła (zał.6)
3. Jeśli u ucznia wystąpią przeciwwskazania zdrowotne nie zezwalające na jego uczestnictwo w wycieczce – zostaje z niej zwolniony
4. Przestrzegać warunków opieki nad uczniami:

a) stale sprawdzać stan liczebny uczniów przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego,
b) pamiętać, że tzw. „czas wolny" nie zwalnia nauczyciela od odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczniów,
c) nauczyciel zobowiązany jest do stałego dyscyplinowania uczestników wycieczki.

5. **Na wycieczkę należy zabrać dobrze wyposażoną apteczkę pierwszej pomocy**.
6. Nauczyciel może wyrazić zgodę na kąpiel jedynie w kąpieliskach strzeżonych, pod stałą obserwacją i nadzorem nauczyciela i ratownika, w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów,
7. Podczas wycieczki rowerowej grupa nie może przekroczyć 15 osób (razem z opiekunem), każdy uczestnik musi legitymować się kartą rowerową,
8. Opiekun grupy zobowiązany jest do zwracania szczególnej uwagi na bezpieczeństwo i przestrzeganie zasad przeciwpożarowych,
9. Bezwzględnie należy odwołać wyjście w teren podczas burzy, mrozu, śnieżycy, gołoledzi i podobnych niesprzyjających warunkach atmosferycznych,
10. Zabronione jest korzystanie przez uczniów ze ślizgawek na zamarzniętych rzekach, jeziorach i stawach.
11. Wycieczka lub impreza powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym, a także omówiona ze wszystkimi uczestnikami w zakresie celu wycieczki, trasy, zwiedzanych obiektów, harmonogramu i regulaminu
12. W chwili wypadku to nauczyciel koordynuje przebieg akcji ratunkowej, ponosi pełną odpowiedzialność za podjęte działania,

Nauczyciel dba by:

- w miejscowości usytuowania szkoły grupa wycieczkowa nie przekraczała 30 uczniów na jednego opiekuna,
- kiedy zmienia się pobyt poza miejscowość gdzie znajduje się szkoła 15 uczniów na jednego opiekuna,
- podczas turystyki kwalifikowanej (góry, woda) 10 uczniów na jednego opiekuna,
- jeśli wycieczka udaje się w rejony powyżej 1000 m n.p.m. oraz w Parkach Narodowych musi być ona prowadzona przez przewodnika z odpowiednimi kwalifikacjami

§ 8

Zasady wykorzystania zapisów monitoringu wizyjnego

1. W celu zapewnienia bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkole zainstalowano monitoring wizyjny
2. Obraz monitoringu wyświetlany jest na monitorze umieszczonym w gabinecie dyrektora szkoły
3. Zapisy monitoringu przechowywane są przez okres 5 dni
4. Dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona wyrywkowo kontroluje zapisy monitoringu
5. Osoba, która uzyskała informację o zagrożeniu bezpieczeństwa, aktach wandalizmu lub innych mających znaczenie dla bezpieczeństwa i higieny osób przebywających na terenie szkoły zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły
6. Dyrektor:

a) analizuje zapisy monitoringu w celu ustalenia czasu zdarzenia i prawdopodobnych jego uczestnikach
b) gdy uczestnikami zdarzenia są uczniowie przekazuje ich wychowawcom informację o zaistniałej sytuacji i zobowiązuje ich do podjęcia czynności wyjaśniających
c) gdy uczestnikami zdarzenia są pracownicy szkoły podejmuje działania samodzielnie
d) w razie konieczności podejmuje decyzję o powiadomieniu Policji

Zał. 1

Regulamin dyżurów nauczycieli w Zespole szkół nr 3 im Tadeusza Kościuszki w Hrubieszowie

I. Postanowienia ogólne

1. Nauczyciel w ramach obowiązków służbowych zobowiązuje się do pełnienia dyżurów w czasie przerw lekcyjnych wg ustalono harmonogramu
2. Harmonogram dyżurów ustala wicedyrektor szkoły w oparciu o stały plan lekcji i po każdej jego zmianie
3. Harmonogram dyżurów znajduje się w pokoju nauczycielskim, w gabinecie dyrektora i wicedyrektora szkoły
4. Dyżur jest integralną częścią procesu dydaktyczno-wychowawczego szkoły i wchodzi w zakres podstawowych obowiązków nauczyciela
5. Dyżur obowiązuje wszystkich nauczycieli z wyjątkiem: bibliotekarzy, pedagoga, opiekuna sklepiku uczniowskiego, kobiet w ciąży (powyżej czwartego miesiąca udokumentowanej zaświadczeniem lekarskim)
6. Miejscem dyżuru są: korytarze (górny i dolny ora przy szatniach), sanitariaty, szatnie, klatki schodowe, boiska
7. Dyżury obejmują wszystkie zajęcia od początku do ich zakończenia
8. Dyżur rozpoczyna się przed pierwszą godziną lekcyjną o godz. 7.45, a kończy po zakończeniu nauki w danym dniu (zmiana 1 - 7.45-10.45, zmiana 2 - 11.30 – 14.30)
9. Nauczyciel przyjmujący zastępstwo za nieobecnego nauczyciela przyjmuje również jego dyżury. Jeśli nauczyciel w tym czasie pełni własny dyżur, to wicedyrektor szkoły wyznacza innego nauczyciela do pełnienia dyżuru
10. W przypadku konieczności wcześniejszego zejścia z dyżuru nauczyciel dyżurujący organizuje we własnym zakresie zastępstwo lub zgłasza ten fakt do dyrektora lub wicedyrektora

II. Obowiązki nauczyciela dyżurującego

1. Punktualnie rozpoczyna dyżur na wyznaczonym miejscu zgodnie z harmonogramem dyżurów nauczycielskich oraz ciągłej obecności w miejscu podlegającym jego nadzorowi.
2. Nauczyciel aktywnie pełni dyżur (nie zajmuje się sprawami postronnymi, nie siedzi w jednym miejscu)
3. Eliminuje wszystkie sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu uczniów, wydaje zakazy i egzekwuje ich wykonanie, a w szczególności:

a) zakaz biegania w budynku szkoły, spędzania przerw na schodach, w sanitariatach oraz zakamarkach, siadania na poręczach schodów, parapetach okiennych, otwierania dużych skrzydeł okien
b) reaguje na wszelkie przejawy zachowań odbiegających od przyjętych norm (agresywne postawy wobec kolegów, palenie papierosów na terenie szkoły szczególnie w toaletach)
c) zwraca uwagę na przestrzeganie ustalonych zasad wchodzenia do budynku szkoły i sal lekcyjnych
d) dba, by uczniowie nie śmiecili, nie dewastowali ścian, ławek i innych urządzeń szkolnych, nie niszczyli roślin

Zał. 2

Instrukcja bezpieczeństwa dla opiekunów szkolnej wycieczki autokarowej

I. Czynności przed rozpoczęciem podróży

1. Sprawdzić obecność wyjeżdżających, według listy.
2. Upewnić się, czy wszyscy uczestnicy wycieczki posiadają ważne dokumenty (w tym uprawniające do przekraczania granicy państwowej w przypadku wycieczki zagranicznej).
3. Sprawdzić, czy uczestnicy wycieczki nie mają przeciwwskazań do podróżowania środkami lokomocji (choroba lokomocyjna i inne schorzenia) oraz czy posiadają ze sobą zaordynowane przez lekarza leki.
4. Dopilnować umieszczenia bagażu w schowkach i rozmieszczenia uczestników wycieczki na uzgodnionych wcześniej miejscach w autokarze. Opiekunowie powinni zająć miejsca przy drzwiach
5. Ustalić gdzie znajdują się: podręczna apteczka (jej wyposażenie), gaśnice i wyjścia bezpieczeństwa
6. Zabrać do autokaru pojemnik z woda, papier higieniczny, chusteczki higieniczne, woreczki foliowe do utrzymania czystości.
7. Upewnić się, czy w autokarze jest dostępny telefon komórkowy (międzynarodowy nr telefonu ratunkowego - 112).
8. W razie wątpliwości co do stanu technicznego autokaru i stanu trzeźwości kierowców, wezwać Policję (tel. 997)

II Czynności w trakcie podróży

1. W czasie jazdy zabronić uczestnikom wycieczki: palenia tytoniu, spożywania alkoholu i innych używek, przemieszczania się po autokarze i podróżowania w pozycji stojącej, blokowania zamków, otwierania drzwi i samowolnego otwierania okien w czasie podróży, wyrzucania jakichkolwiek przedmiotów z pojazdu i rzucania przedmiotami.
2. Podczas jazdy trwającej kilka godzin zarządzić jedną przerwę (20-30 min) przeznaczoną na tzw . „rozprostowanie kości”, spożycie posiłku oraz toaletę i przewietrzenia autokaru.
3. W czasie postoju (wyłącznie na parkingu lub stacji benzynowej) zabronić uczestnikom wycieczki: wchodzenia na jezdnię, przechodzenia na drugą stronę jezdni, dopilnować, aby podczas wsiadania i wysiadania młodzieży włączone były światła awaryjne.
4. Po każdym zakończonym postoju sprawdzić obecność.

III Czynności po zakończeniu podróży

1. Omówić z uczestnikami wycieczki jej przebieg, ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnych niepoprawnych zachowań lub naruszeń zasad bezpieczeństwa.
2. Dopilnować, czy zostały zabrane bagaże i rzeczy osobiste uczestników, czy pozostawiono ład i porządek oraz czy nie dokonano uszkodzeń.

IV Postępowanie w przypadku awarii, pożaru, wypadku, lub innych zagrożeń

1. W przypadku awarii pojazdu, kolizji, wypadku, powstania pożaru, ewakuować uczestników wycieczki w bezpieczne miejsce, z wykorzystaniem wyjść bezpieczeństwa, jeżeli zajdzie taka potrzeba.
2. W razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy przed lekarskiej.
3. W razie konieczności angażowania służb ratunkowych, korzystać z międzynarodowego numeru telefonu komórkowego - 112.

Zał. 3 .....

/ pieczęć placówki /

KARTA WYCIECZKI/IMPREZY

Cel i założenia programowe wycieczki/imprezy .....

.....

.....

.....

Trasa wycieczki/imprezy .....

.....

.....

……..

……..

Termin ..... Ilość dni ..... Klasa/grupa .....

Liczba uczestników: .....

Kierownik wycieczki (imię i nazwisko) .....

Liczba opiekunów wycieczki: .....

Środek lokomocji: .....

Oświadczenie

W poczuciu odpowiedzialności za bezpieczeństwo, życie i zdrowie powierzonej mej opiece młodzieży na czas trwania wycieczki (imprezy) zobowiązuję się do bezwzględnego przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa na wycieczkach dla dzieci i młodzieży.

Opiekunowie wycieczki/imprezy
(podpisy)

……..

.....

.....

.....

Kierownik wycieczki: imię i nazwisko
(podpis)

…….

Harmonogram wycieczki/imprezy

Data i godz. wyjazdu	Ilość km	Miejscowość	Program	Adres punktu noclegowego i żywieniowego

Wszyscy uczestnicy wycieczki są objęci zbiorowym ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci i młodzieży w

……
……

Polisa nr ..... , z dnia .....roku.

Adnotacja organu prowadzącego lub sprawującego nadzór pedagogiczny:

……
……

Zatwierdzam:

.....

Pieczęć i podpis dyrektora placówki

Zał. 4

ZASADY BHP
DLA UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ NR 3
IM TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W HRUBIESZOWIE

Znajomość oraz przestrzeganie podstawowych zasad BHP jest obowiązkiem każdego ucznia w szkole

1. **Zabrania się na terenie szkoły:**

a) palenia papierosów i spożywania alkoholu
b) używania i sprzedaży narkotyków i dopalaczy
c) biegania po korytarzach, zjeżdżania po poręczach schodów
d) siadania na parapetach okiennych i wychylania się
e) śmiecenia na terenie szkoły i w jej otoczeniu
f) niszczenia mienia szkoły – pisania po ławkach, krzesłach, ścianach
g) przynoszenia do szkoły przedmiotów i materiałów niebezpiecznych i szkodliwych
h) używania w czasie zajęć lekcyjnych aparatów komórkowych oraz innych urządzeń odtwarzających

Uczeń:

2. **Przestrzega zaleceń nauczycieli dotyczących zapewnienia bezpiecznych warunków pobytu w szkole, zarówno w trakcie zajęć dydaktyczno-wychowawczych jak i przerw międzylekcyjnych**

a) odzież zewnętrzną oraz obuwie (w okresie zimowym) pozostawia w szatni
b) przestrzega obowiązujących zasad uzyskiwania zgody na opuszczenie budynku szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych
c) wchodzi do sali lekcyjnej i zajmuje swoje miejsce za zgodą i wiedzą nauczyciela
d) przestrzega ustalonych godzin rozpoczynania i kończenia zajęć lekcyjnych
e) informuje nauczyciela o ewentualnych zagrożeniach, jeśli takie zauważył w sali lekcyjnej lub innych pomieszczeniach szkolnych (np. wyrwane gniazda wtykowe)
f) podczas zajęć nie opuszcza sali lekcyjnej bez zgody nauczyciela
g) jeśli chce skorzystać z toalety, zgłasza ten zamiar nauczycielowi i za jego zgodą może opuścić salę lekcyjną (jednocześnie może być zwolniona do toalety tylko jedna osoba z klasy)
h) w przepadku złego samopoczucia na zajęciach lekcyjnych uczeń zgłasza ten fakt nauczycielowi (wychowawcy, zastępcy dyrektora)
i) bez zgody nauczyciela nie wolno korzystać z żadnych pomocy naukowych znajdujących się w salach lekcyjnych, otwierać szafek, szuflad
j) dba o wygląd sali, w której przebywa, po zakończeniu zajęć pozostawia swoje miejsce w czystości, rozlicza się z powierzonych mu pomocy naukowych
k) przestrzega Statutu Szkoły oraz ustalonych regulaminów i instrukcji pracowni, hali gimnastycznej, boisk szkolnych, regulaminu wycieczek szkolnych.

3. Przedstawiciel klasy ma obowiązek powiadomić dyrektora szkoły lub jego zastępcę w sytuacji gdy: nauczyciel nie przyszedł na lekcję, gdy z powodu niedyspozycji zdrowotnej nie może prowadzić zajęć, gdy nauczyciel potrzebuje wsparcia w podejmowaniu działań interwencyjnych
4. **Jako świadek, uczestnik wypadku zawiadamia o zdarzeniu nauczyciela lub pracownika szkoły i stosuje się do jego zaleceń**
5. **W przypadku ewakuacji szkoły bezwzględnie wykonuje polecenia pracowników szkoły lub osób dowodzących akcją**

TELEFONY ALARMOWE
999 – POGOTOWIE RATUNKOWE
998 – STRAŻ POŻARNA
997 – POLICJA
112 – NUMER ALARMOWY Z TELEFONU KOMÓRKOWEGO

Zał. 5

Regulamin wycieczek szkolnych
dla uczniów
Zespołu Szkół nr 3 w Hrubieszowie

1) Uczestnicy wycieczki są zobowiązani do:
   a) zachowywania się w sposób zdyscyplinowany i kulturalny,
   b) stosowania się do poleceń, zakazów i nakazów wydawanych przez kierownika wycieczki, opiekunów lub przewodników,
   c) kulturalnego odnoszenia się do opiekunów, kolegów i innych osób.
2) Uczestnicy wycieczki:
   a) przestrzegają przepisów ruchu drogowego i zachowują ostrożność na ulicach i w innych miejscach, w których może grozić jakiekolwiek niebezpieczeństwo,
   b) nie oddalają się od grupy bez wyraźnego zezwolenia opiekuna,
   c) bezwzględnie przestrzegają zakazu picia alkoholu, palenia papierosów, zażywania środków odurzających,
   d) nie śmiecą, nie niszczą zieleni, nie płoszą zwierząt,
   e) dbają o czystość, ład i porządek w miejscach, w których przebywają,
   f) przestrzegają godzin ciszy nocnej,
   g) w miejscach noclegowych postępują zgodnie z obowiązującym tam regulaminem.
3) Wobec uczestników, którzy nie zastosują się do regulaminu i zasad bezpieczeństwa, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie z zasadami oceniania zachowania w ZS nr 3
4) W przypadku naruszenia przez ucznia punktu 2c będą zawiadomieni jego rodzice/prawni opiekunowie oraz dyrektor szkoły.
5) W razie wypadku uczestników wycieczki mają zastosowanie odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.
6) W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem mają zastosowanie odpowiednio przepisy Kodeksu Pracy, Statutu Szkoły, rozporządzenia MENiS z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.) oraz rozporządzenia MENiS z 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516).
7) Przed wycieczką jej uczestnicy potwierdzają znajomość regulaminu podpisem na liście obecności (kierownik wycieczki zapoznaje jej uczestników z regulaminem).
8) Regulamin wraz z załącznikami obowiązuje w każdym roku szkolnym

Z regulaminem wycieczek powinni być zapoznani rodzice/opiekunowie podczas zebrań z wychowawcą

Załącznik nr 1

Zasady poruszania się po drogach w czasie trwania wycieczki

1. W czasie trwania wycieczki wszyscy podporządkowują się poleceniom, nakazom i zakazom kierownika wycieczki i opiekunów.
2. Uczestnicy wycieczki powinni być wyposażeni w odblaskowe emblematy, opaski lub kamizelki.
3. Wszyscy uczestnicy wycieczki idą zwartą grupą (parami). Na początku grupy idzie kierownik wycieczki jako prowadzący, następnie najmłodsi i najsłabsi uczestnicy wycieczki, do których należy dostosować tempo marszu, zaś na końcu idą najstarsi uczestnicy wraz z jednym z opiekunów.
4. Małe grupy idą lewym poboczem drogi lub szosy. Kolumny poruszają się prawym poboczem drogi lub szosy, a po zmroku są oświetlone latarkami. W czasie marszu należy zwracać uwagę na poruszające się po drodze pojazdy.
5. Nikt z uczestników nie odłącza się od grupy.
6. W czasie wycieczki na terenie miasta uczestnicy poruszają się wyłącznie po chodnikach, idą zwartą grupą.
7. Uczestnicy wycieczki przekraczają jezdnię jedynie w miejscach do tego przeznaczonych (pasy dla pieszych).

Załącznik nr 2

Zasady zachowania się w czasie korzystania ze środków komunikacji

Jazda autokarem

1. Kierownik wycieczki wchodzi pierwszy do autokaru i ustala kolejność zajmowania miejsc przez uczestników wycieczki.
2. Przed odjazdem kierownik sprawdza listę obecności.
3. Kierownik wycieczki siada przy drzwiach z przodu autokaru.
4. Opiekun wchodzi do autokaru ostatni i zajmuje miejsce z tyłu autokaru przy drzwiach.
5. W czasie jazdy uczestnicy wycieczki siedzą na wyznaczonych miejscach, nie wstając z nich podczas jazdy.
6. Przy wychodzeniu z autokaru pierwszy wysiada opiekun i stojąc przy drzwiach ustawia młodzież, zwracając uwagę, aby nie wybiegała na jezdnię.
7. Uczestnicy wycieczki zabierają swoje rzeczy, w autokarze zostawiają porządek.
8. Kierownik wycieczki wychodzi z autokaru ostatni sprawdzając, czy nikt z uczestników nie pozostał w autokarze.
9. Po wyjściu z autobusu i uformowaniu grupy kierownik wycieczki sprawdza listę obecności.

Jazda pociągiem/autobusem/tramwajem/trolejbusem

1. Jeżeli konieczny jest podział uczestników wycieczki na grupy (jazda pociągiem z przedziałami), należy dokonać tego przed wejściem do pojazdu. Kierownik wycieczki wchodzi pierwszy i rozdziela dzieci i opiekunów w przedziałach, sprawdza listę obecności.
2. Wskazane jest, aby w każdym przedziale znajdowała się osoba dorosła.
3. Jeden z opiekunów wchodzi do pojazdu ostatni.
4. W czasie jazdy pociągiem uczestnikom nie wolno otwierać okien i wychylać się, należy zachować ład i porządek.
5. Przy wychodzeniu z pojazdu pierwszy wychodzi opiekun i ustawia uczniów na peronie.
6. Kierownik wychodzi z pojazdu po sprawdzeniu, czy nikt z uczestników tam nie pozostał.
7. Po podziale uczestników wycieczki na grupy kierownik wycieczki sprawdza listę obecności.

Zał. 6

OŚWIADCZENIE

……..

……..

(imię i nazwisko rodziców/opiekunów)

Wyrażam zgodę na udział mojego dziecka……..
w wycieczce (imprezie) …….. w dniach……..

Wyrażam zgodę/nie wyrażam zgody * na podejmowanie decyzji związanych z leczeniem, hospitalizacją lub zabiegami operacyjnymi w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia mojego dziecka, przez kierownika lub opiekuna w czasie wycieczki (imprezy). Jednocześnie w sytuacjach zagrażających życiu lub bezpieczeństwu mojego dziecka, lub w sytuacjach rażącego naruszenia przez niego zasad BHP proszę o kontakt pod numer tel.

……...……

Ponadto pokryję również ewentualne straty materialne spowodowane przez moje dziecko.
Inne istotne informacje, które rodzice/opiekunowie chcą przekazać organizatorowi:

……
……
……

Oświadczam, że nie znam przeciwwskazań zdrowotnych do udziału mojego dziecka w wycieczce (imprezie), której program i regulamin jest mi znany.
Jednocześnie zobowiązuję się do zapewnienia jego bezpieczeństwa w drodze pomiędzy miejscem zbiórki i rozwiązaniem wycieczki a domem

……..……., dnia …… ……

(miejscowość) (data) (podpis rodzica/opiekuna)

---

* niepotrzebne skreślić

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTACJACH TRUDNYCH I ZAGRAŻAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWU

1. POWIADAMIANIE RODZICÓW/PRAWNYCH OPIEKUNÓW UCZNIA O TRUDNYCH SYTUACJACH WYCHOWAWCZYCH

1	Powiadomić telefonicznie, osobiście lub pisemnie rodziców / prawnych opiekunów o trudnych sytuacjach wychowawczych,	wychowawca	√
2	Sporządzić notatkę służbową z powiadomienia rodziców w dzienniku lekcyjnym oddziału w rubryce „Kontakty wychowawcy z rodzicami".	wychowawca	
3	W przypadku nieobecności wychowawcy zachować obowiązującą w szkole drogę służbową (wychowawca, pedagog, dyrekcja).	nauczyciele	
5	W przypadku braku informacji od rodziców o zmianie miejsca ich pobytu, opieka nad dzieckiem w szczególnie trudnych sytuacjach wychowawczych zostanie przekazana odpowiednim instytucjom.		
6	W każdej sytuacji wymagającej dodatkowej pomocy decyzję o wezwaniu policji podejmuje…	dyrektor szkoły	

2. SAMOWOLNE OPUSZCZENIE ZAJĘĆ SZKOLNYCH PRZEZ UCZNIA / NIEUSPRAWIEDLIWIONA NIEOBECNOŚĆ UCZNIA

1	Telefonicznie powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia o nieobecności w celu ustalenia jej przyczyny. Odnotować ten fakt w dzienniku lekcyjnym.	wychowawca	√
2	Na wniosek rodzica/opiekuna usprawiedliwić uzasadnioną nieobecność ucznia w szkole. Jeżeli rodzic nie wiedział o nieobecności ucznia, pozostawić w dzienniku	wychowawca	

	szkolnym nieobecność nieusprawiedliwioną.		
3	Gdy brak jest kontaktu z rodzicami ucznia, wysłać pisemne zawiadomienie do rodziców/opiekunów prawnych ucznia informujące o nieobecności ucznia w szkole, a więc o nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego lub nauki i wyznaczyć im termin stawienia się w szkole. W przypadku braku informacji ze strony rodziców o nieobecności ucznia dłuższej niż tydzień wychowawca zobowiązany jest do kontaktu z rodzicami ucznia i ustalenia przyczyny nieobecności.	wychowawca	
4	W przypadku zdiagnozowania wagarów ucznia przeprowadzić rozmowę z uczniem, poinformować go o konsekwencjach, jeśli dany czyn będzie się powtarzał. Udzielić upomnienia oraz sporządzić odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.	wychowawca	
	W przypadku powtarzających się nieusprawiedliwionych nieobecności ucznia		
5	Powiadomić pedagoga lub psychologa szkolnego. Zobowiązać ucznia • do spotkań z pedagogiem • do podpisania kontraktu z pedagogiem, psychologiem lub wychowawcą	wychowawca	
6	Zobowiązać rodziców/prawnych opiekunów do kontaktu osobistego bądź telefonicznego co najmniej raz na dwa tygodnie i do kontrolowania frekwencji i postępów dziecka.	wychowawca	
9	W obecności pedagoga i wychowawcy, porozmawiać z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia.	dyrektor szkoły	
10	Wszczęcie postępowania administracyjnego i administracyjna egzekucja realizacji obowiązku szkolnego przez organ prowadzący (sąd rodzinny). Dalsze postępowanie leży w gestii organu prowadzącego.		

Podstawa prawna:
Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) - art. 19 ust.

3. UŻYWANIE TELEFONU KOMÓRKOWEGO PRZEZ UCZNIA PODCZAS LEKCJI

Żaden pracownik szkoły nie jest upoważniony do włączania i wyłączania skonfiskowanego telefonu dziecka. Nie wolno go używać ani wykonywać na nim żadnych operacji. Jeśli telefon dzwoni i jego dźwięk przeszkadza w miejscu, w którym został zdeponowany - należy **nakazać** uczniowi jego wyłączenie, ale nie wolno tego robić nauczycielowi ani nawet dyrektorowi szkoły.

1	Nakazać uczniowi oddanie telefonu.	nauczyciel	√
2	Wydać polecenia usunięcia karty lub wyłączenia telefonu.	nauczyciel	
3	Opisać telefon danymi ucznia i zdeponować go w **sekretariacie**	nauczyciel	
4	Sporządzić notatkę służbową.	pedagog lub dyrektor szkoły	
5	Powiadomić wychowawcę.	nauczyciel	
6	Poinformować rodziców o zaistniałej sytuacji i możliwości odbioru telefonu.	wychowawca	
7	Oddać telefon rodzicowi/prawnemu opiekunowi, najlepiej w obecności ucznia, z pouczeniem dotyczącym zasad korzystania z telefonu na terenie szkoły.	wychowawca	

4. ZAGROŻENIE ZDROWIA BĄDŹ ŻYCIA W WYNIKU WYPADKU

1	Sprawować ciągłą opiekę nad dzieckiem, które uległo wypadkowi i grupą.		√
2	Wysłać jednego z uczniów po najbliższą osobę dorosłą lub wołać o pomoc.		
3	Zawiadomić pielęgniarkę i dyrekcję, a jeżeli wymaga tego sytuacja, pogotowie ratunkowe.		

4	Udzielić dziecku pomocy przedmedycznej do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego.		
5	Powiadomić rodziców ucznia.		
6	Sporządzić protokół ze zdarzenia zgodnie z przepisami bhp.		

1) Każdy wypadek, nawet najdrobniejszy, musi być zgłoszony dyrektorowi szkoły, wychowawcy klasy i zespołowi powypadkowemu oraz odnotowany na karcie wypadków znajdującej się w sekretariacie szkoły. Sekretariat prowadzi rejestr wypadków szkolnych.
2) Wpisu dokonuje nauczyciel – świadek wypadku, nauczyciel dyżurujący lub wychowawca klasy. Jeśli po zaistniałym zdarzeniu dziecko odbyło z rodzicem wizytę lekarską i nie stwierdzono uszczerbku na zdrowiu, w dniu następnym po zdarzeniu wychowawca sporządza krótką notatkę i załącza zaświadczenie lekarskie.
3) Dokumentację powypadkową stanowią:
   - zawiadomienie o wypadku (organ prowadzący, pracownik bhp, społeczny inspektor pracy, rada rodziców- w przypadku wypadków lekkich, natomiast w przypadku wypadków ciężkich dodatkowo należy powiadomić Kuratorium Oświaty i Prokuraturę, w przypadku zatruć Sanepid),
   - protokół ustalenia przyczyn wypadku,
   - protokół przesłuchania świadków,
   - oświadczenie lekarskie,
4. Dokumentacja powyższa musi być przygotowana w ciągu 14 dni, a następnie oddana do podpisania rodzicom poszkodowanego.
5. W przypadku przekazywania rodzicowi dziecka, które doznało niegroźnego urazu konieczne jest wypełnienie **oświadczenia,** które jest dostępne w sekretariacie. Oświadczenie wypełnia nauczyciel przekazujący dziecko rodzicowi. Jeżeli rodzic odmawia podpisania oświadczenia należy wezwać pogotowie ratunkowe.

Oświadczenie

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że odbieram moje dziecko …..... ucznia klasy…….. ,które uległo następującemu zdarzeniu

……..

Jednocześnie oświadczam, że nie uważam za zasadne wzywanie do mojego dziecka Pogotowia Ratunkowego. W przypadku wystąpienia niepokojących objawów u mojego dziecka zobowiązuję się do wizyty lekarskiej.

podpis rodzica.....

6. Dziecko z niedyspozycją powinno mieć zapewnioną opiekę ze strony osoby dorosłej. Może być odprowadzone do domu pod opieką dorosłego po uprzednim kontakcie z rodzicami dziecka.
7. W przypadku urazu głowy, kończyn, podejrzenia o urazy wewnętrzne, bądź też utraty przytomności należy bezwzględnie wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić rodziców dziecka.
8. Pogotowie ratunkowe i policję należy bezwzględnie wezwać w przypadku potrącenia przez samochód (przed szkołą lub na wycieczce).

UCZEŃ – SPRAWCĄ CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA

Wykaz czynów karalnych, będących przestępstwami i wykroczeniami, popełnianymi przez nieletnich uczniów na terenie szkoły stanowi *Załącznik nr 1*

5. UCZEŃ KTÓRY, NIE UKOŃCZYŁ 18 LAT I PRZEJAWIA ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI

1	Powiadomić wychowawcę klasy, dyrektora szkoły i pedagoga	nauczyciel	√

2	Wezwać rodziców/opiekunów.	wychowawca	
3	Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązać • ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, • rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.	wychowawca pedagog	
4	Sporządzić notatkę z podjętych działań.	wychowawca , pedagog	
5	Powiadomić sąd lub policję (specjalistę ds. nieletnich) w przypadku wykorzystania przez szkołę wszystkich dostępnych jej środków oddziaływań wychowawczych	dyrektor	
6	Zastosować wobec ucznia karę regulaminową przewidzianą w statucie szkoły. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.	wychowawca	

6. AGRESYWNE ZACHOWANIA WOBEC INNYCH UCZNIÓW LUB WOBEC PRACOWNIKÓW SZKOŁY

1	Reagować na zachowanie agresywne ucznia w momencie, gdy takie zachowanie się pojawia.	nauczyciel	√
2	Po zauważeniu agresywnego zachowania, należy jak najszybciej je przerwać.	nauczyciel	
3	Przeprowadzić rozmowę ze sprawcą agresji poza klasą. W trakcie rozmowy: • powiedzieć, jakie uczeń poniesie konsekwencje • powiedzieć o dalszych krokach, jakie nauczyciel zamierza podjąć, • poinformować, że w razie braku zmiany sprawa zostanie przedstawiona wychowawcy i dyrektorowi szkoły	nauczyciel	
4	Poinformować wychowawcę klasy o przebiegu rozmowy.	nauczyciel	
5	Poinformować o agresywnym zachowaniu i jego konsekwencjach rodziców/opiekunów uczniów i fakt ten odnotować w obowiązującej dokumentacji.	wychowawca	
	W przypadku powtarzających się zdarzeń lub szczególnie agresywnego zachowania:		
6	przekazać informacje pedagogowi szkolnemu i ustalić z nim dalsze postępowanie.	wychowawca	
7	W obecności pedagoga i wychowawcy klasy spisać z uczniem i jego rodzicami umowę o oczekiwaniach wobec ucznia i konsekwencjach za ich łamanie.	dyrektor	
8	Czuwać nad przestrzeganiem przez ucznia przyjętych ustaleń	wychowawca , pedagog	
9	Wymierzać przewidziane w statucie sankcje w razie niewywiązywania się ucznia z umowy.	wychowawca	

7. STWIERDZENIE PRZEMOCY FIZYCZNEJ WŚRÓD UCZNIÓW

1	Odizolować sprawcę od innych uczniów zawsze pod opieką innego nauczyciela, pedagoga. Sprawca przemocy nie może zostać sam.	dyrektor	√
2	Ustalić, kto i w jakim stopniu został poszkodowany na podstawie obserwacji oraz informacji od świadków zajścia.	dyrektor	
3	Udzielić poszkodowanym pierwszej pomocy przedmedycznej. W razie potrzeby, wezwać wykwalifikowaną pomoc medyczną (pogotowie ratunkowe).	nauczyciele, sekretarz szkoły	
4	Powiadomić o zajściu wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.	dyrektor	
5	Udzielić wsparcia ofierze	wychowawca	
6	Powiadomić rodziców ucznia poszkodowanego/ofiary o zaistniałym zdarzeniu.	wychowawca	

	Odnotować ten fakt w dzienniku lekcyjnym.		
7	Niezwłocznie wezwać policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia, lub gdy sytuacja jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) albo sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana	dyrektor	
8	Wezwać do szkoły rodziców ucznia - sprawcy. Jeśli nie ma z nimi kontaktu telefonicznego, może wezwać ich listownie za potwierdzeniem odbioru (w celu udokumentowania podjętych działań). Rodziców nie można zmusić do przyjścia	wychowawca	
9	W obecności rodziców, wychowawcy i pedagoga zobowiązać ucznia - sprawcę przemocy - do natychmiastowego zaprzestania nagannego zachowania, poprzez spisanie kontraktu z uczniem.	dyrektor	
10	Zastosować właściwą karę regulaminową wobec ucznia, któremu udowodniono winę (wystarczą spójne zeznania kilku osób).	dyrektor	
11	Stosować oddziaływania wychowawcze (pomoc psychologiczna, udział w terapii itp.) wobec ofiary sprawcy i monitorować zmiany zachowań.	pedagog szkolny, wychowawca i inni nauczyciele	

8. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU SPRAW SPORNYCH I KONFLIKTÓW

1) Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy, rozstrzyga wychowawca klasy. Pomocą służy mu pedagog szkolny. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów,
2) Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas rozstrzyga pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów,
3) Konflikt pomiędzy uczniem i nauczycielem – rozstrzyga zastępca dyrektora Zespołu wspólnie z pedagogiem szkolnym i wychowawcą ucznia. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice ucznia,

Podstawa prawna:

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) - art. 39 ust. 1 pkt 1

9. PRZYPADEK KRADZIEŻY, ZNISZCZENIA MIENIA, ZASTRASZANIA, WYMUSZANIA LUB WYŁUDZANIA

1	Poinformować pedagoga.	nauczyciel, wychowawca	√
2	Powiadomić bezzwłocznie dyrektora szkoły	wychowawca i pedagog	
3	Ustalić okoliczności zdarzenia, świadków, sprawcę. Dyrektor, po przyjęciu zawiadomienia, może przekazać prowadzenie wyjaśnień innej osobie.	wychowawca i pedagog	
4	Zawiadomić rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego – o podjętych działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.	dyrektor lub wychowawcy	
5	Zorganizować spotkanie rodziców sprawcy i poszkodowanego; ustalić konsekwencje wobec sprawcy oraz formy zadośćuczynienia poszkodowanemu; sporządzić się protokół ze spotkania.	wychowawca i pedagog	
6	**W szczególnych wypadkach informuje się o zdarzeniu policję.**	dyrektor szkoły	

10. STWIERDZENIE PALENIA TYTONIU PRZEZ UCZNIA

1	Zgłosić fakt wychowawcy	nauczyciel	√
2	Powiadomić o fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz dyrekcję.	wychowawca i pedagog	
3	Przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą i profilaktyczną	wychowawca i pedagog	

11. PODEJRZENIE, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE NARKOTYKI

Nauczycielowi nie wolno przeglądać rzeczy osobistych ucznia, dokonywać jego rewizji, przeszukiwać plecaka, nawet jeśli zachodzi uzasadnione prawdopodobieństwo, że dokonał kradzieży lub posiada niedozwolone środki odurzające. Tylko policja ma prawo przeszukać ucznia (art. 219 kodeksu postępowania karnego).

1	W obecności innej osoby (nauczyciela, pedagoga) należy zażądać, aby uczeń przekazał substancję przypominającą narkotyk, pokazał zawartość plecaka oraz kieszeni.	nauczyciel	√
2	O swoich spostrzeżeniach powiadomić dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wezwać ich do natychmiastowego stawiennictwa.	wychowawca	
3	Ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.	wychowawca , pedagog	
4	Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, zabezpieczyć i bezzwłoczne przekazać ją do jednostki policji.	dyrektor	
5	Udokumentować całe zdarzenie - sporządzić możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.	dyrektor	
6	Wezwać policję, gdy uczeń mimo wezwania odmawia dobrowolnego przekazania substancji i pokazania zawartości plecaka (kieszeni).	dyrektor	

Jeśli sprawcą (zarówno posiadania jak udzielania innej osobie środków odurzających) jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat mamy do czynienia z **czynami karalnymi. Z przestępstwem** mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, **należy wezwać policję**.

Podstawa prawna:
Ustawa z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.) - art. 219

12. ZNALEZIENIE PRZEDMIOTU MOGĄCEGO ZAGRAŻAĆ BEZPIECZEŃSTWU UCZNIÓW

1	Zabezpieczyć znalezioną podejrzaną substancję lub przedmiot przed dostępem osób niepowołanych i zniszczeniem.	nauczyciel	√
2	Niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły.	nauczyciel	
3	Wezwać Policję i przekazać zabezpieczony przedmiot (ewentualnie wskazać miejsce, w którym przedmiot został zabezpieczony). Udzielić Policji szczegółowych informacji dotyczących zdarzenia.	dyrektor	
4	W porozumieniu z przybyłymi funkcjonariuszami Policji, podjąć dalsze działania, w tym zapewnić bezpieczeństwo uczniom i pracownikom.	dyrektor	
5	Podjąć czynności niezbędne do całkowitego wyjaśnienia zdarzenia i zakończenia sprawy (np. przeprowadzić anonimową ankietę, rozmowę z uczniami, nauczycielami itp.)	dyrektor, pedagog	
6	Poinformować organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o podjętych działaniach. Niezwłocznie - telefonicznie i możliwie szybko pisemnie.	dyrektor	

7	Poinformować osoby zainteresowane (nauczycieli, uczniów i ich rodziców) o rozstrzygnięciu sprawy.	dyrektor	

Podstawa prawna:
Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) - art. 34a ust. 2 pkt 2.

13. PODEJRZENIE OBECNOŚCI NA TERENIE SZKOŁY UCZNIA BĘDĄCEGO POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1	Powiadomić wychowawcę klasy, dyrektora szkoły i pedagoga	nauczyciel	√
2	Odizolować ucznia od reszty klasy. Ze względów bezpieczeństwa nie wolno pozostawić go samego; należy stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.	wychowawca	
3	Wezwać rodziców/opiekunów oraz lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.	wychowawca	
4	Powiadomić policję, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. O fakcie umieszczenia przez policję w izbie wytrzeźwień zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz są rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.	dyrektor	
5	Spróbować nawiązać kontakt z uczniem i ustalić: • czy uczeń brał narkotyki, a jeśli tak to z kim; • jakie to były narkotyki / substancje odurzające; • w jaki sposób wszedł w ich posiadanie; • skąd miał pieniądze; • od jak dawna bierze narkotyki/inne substancje; • kto o tym wiedział.	pedagog dyrektor	
6	Po przybyciu rodziców przedstawić sytuację i dotychczasowe ustalenia. Uzupełnić wyjaśnienia ucznia z udziałem rodziców.	dyrektor	
7	Pozwolić rodzicom podjąć decyzję co do dalszego postępowania/ Przekazać ucznia pod opiekę rodzicom – przejęcie opieki nad dzieckiem rodzice potwierdzają własnoręcznym podpisem. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - **decyduje lekarz**, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i **w porozumieniu z dyrektorem** szkoły.	dyrektor	
8	Odnotować w sporządzonej notatce decyzję podjętą przez rodziców oraz fakt przejęcia przez nich opieki nad dzieckiem.	dyrektor	
9	Podjąć niezbędne czynności celem całkowitego wyjaśnienia zdarzenia i zakończenia sprawy.	dyrektor	
10	Zastosować wobec ucznia karę regulaminową przewidzianą w statucie szkoły.	wychowawca	
11	Ustalić z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia, wychowawcą klasy i pedagogiem szkolnym zasady dalszego postępowania. Sporządzić protokół z ustaleń/spisać kontrakt. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 431 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie **powiadomić policję**. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.	dyrektor	

Podstawa prawna:
Ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 ze zm.) - art. 4 § 1.

Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.) - art. 15 ust. 1 pkt 6. Zarządzenie Nr 590/03 Komendanta Głównego Policji z 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

14. PROFILAKTYKA W PRZYPADKU ZAŻYWANIA PRZEZ UCZNIÓW NARKOTYKÓW

1.	Spisać z uczniem, który zażywał narkotyki i jego rodzicami kontrakt.	dyrektor	√
2	Informować dyrektora, rodziców i pedagoga, za każdym razem gdy sytuacja się powtórzy; monitorować realizację zawartego z uczniem kontraktu.	wychowawca	
3	Podejmować działania zapobiegające wystąpieniu na szerszą skalę problemu narkotyków w szkole, np. przeprowadzić zajęcia ukazujące szkodliwość używek dla młodego organizmu np. w formie prelekcji, filmu dydaktycznego, warsztatów, we współpracy z pedagogiem, radą pedagogiczną, radą rodziców, organem prowadzącym podjąć działania promujące zdrowy styl życia	wychowawca	
4	Obserwować zachowania ucznia i objąć go indywidualną pomocą.	pedagog	

15. UZYSKANIE INFORMACJI O PODŁOŻENIU BOMBY

1	Po pozyskaniu informacji o podłożeniu w szkole bomby/ładunku wybuchowego niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły		√
2	Powiadomić Policję i zarządzić ewakuację szkoły. Przypomnieć nauczycielom i uczniom o konieczności zachowania spokoju i sprawnej organizacji. Osobiście nadzorować ewakuację.	dyrektor	
3	W porozumieniu z Policją podjąć dalsze działania zapewniające bezpieczeństwo uczniom i pracownikom.	dyrektor	
4	Odprowadzić uczniów w bezpieczne miejsce (np. poza teren szkoły) i pozostać z nimi do czasu sprawdzenia przez Policję, czy bomba została podłożona.	Nauczyciele	
5	Po uzyskaniu zgody lub na polecenie Policji, zarządzić powrót nauczycieli i uczniów do szkoły lub zwolnić ich z pracy i zajęć.	dyrektor	
6	Poinformować organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o zdarzeniu i podjętych działaniach. Niezwłocznie po zawiadomieniu policji - **telefonicznie.** **Pisemnie** w ciągu kilku dni od zdarzenia.	dyrektor	
7	Podjąć niezbędne czynności celem całkowitego wyjaśnienia zdarzenia i ujawnienia sprawcy, np. przeprowadzić anonimową ankietę, sprawdzić w której klasie były zapowiedziane prace klasowe itp.	dyrektor	
8	Poinformować osoby zainteresowane (nauczycieli, uczniów i ich rodziców) o rozstrzygnięciu sprawy.	dyrektor	

16. PODEJRZENIE, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY RODZINNEJ

1	Przyjąć informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisać datę i godzinę zgłoszenia.	nauczyciel	√
2	Poinformować o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy.	nauczyciel	
3	Poinformować pedagoga i dyrektora szkoły.	wychowawca	
4	Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, wezwać lekarza.	dyrektor	
5	Dbając o dyskrecję, przeprowadzić rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe.	dyrektor i pedagog	
6	Wezwać do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, **którego sprawa nie dotyczy**.	pedagog	
7	Podjąć decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta" i wyznaczyć pracownika, który ją przeprowadza.	dyrektor	

8	Niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadomić przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazać mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.	dyrektor	
9	W przypadku osoby nieletniej zawiadomić sąd rodzinny i nieletnich.	dyrektor	

17. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAJŚCIA UCZENNICY W CIĄŻĘ

1	W porozumieniu z rodzicami przygotować program pomocy niezbędnej do uzyskania sukcesu edukacyjnego.	dyrektor szkoły, wychowawca klasowy, nauczyciele przedmiotowi	√
2	Przygotować plan wsparcia psychologicznego uczennicy do wspólnej realizacji z jej rodzicami i nauczycielami przedmiotowymi.	Pedagog szkolny	
3	W razie potrzeby podejmuje kroki w celu wsparcia materialnego uczennicy	szkoła	

18. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POŻARU

1	Poinformować dyrektora szkoły	osoba, która zauważyła pożar	√
2	Polecić **sekretarzowi** ogłoszenie/uruchomienie sygnału ewakuacji Sygnał alarmowy, po którym należy natychmiast opuścić szkołę – CIĄGŁY DZWONEK, trwający tak długo, aż wszyscy opuszczą budynek. W razie braku prądu sygnałem alarmowym jest ciągły dźwięk dzwonka ręcznego i powiadomienie ustne: „PALI SIE".	dyrektor	
3	• Wezwać pomoc zewnętrzną (Straż Pożarna, Pomoc medyczna, itp.) • Opuścić budynek i skierować się na wyznaczone miejsce zbiórki (przed szkołą) • Przyjmować bieżące informacje o postępach w ewakuacji od pracowników W razie stwierdzenia nieobecności ucznia, należy ten fakt zgłosić strażakom, niekoniecznie dowódcy, pytając strażaka o nazwisko. • wydawać szczegółowe polecenia i wyznaczać dodatkowe zadania (np. wyłączenie energii elektrycznej, przystąpienie do gaszenia z użyciem hydrantów, zabezpieczenie butli z gazem) • po przybyciu służb ratowniczych przekazać niezbędne informacje • podjąć decyzję o dalszym postępowaniu z ewakuowanymi dziećmi Niedopuszczalne jest zezwolenie na rozejście się uczniów do domów bez wcześniejszego powiadomienia o zdarzeniu rodziców.	dyrektor	
	• upewnić się, ze jest możliwość wyjścia z klasy • poinformować dzieci o konieczności szybkiego opuszczenia budynku (wskazać drogę wyjścia i podać miejsce zbiórki) • zakazać zabierania rzeczy osobistych • wyznaczyć osobę, która wyjdzie i poprowadzi uczniów do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego • przeliczyć wychodzących uczniów Dzieci opuszczają pomieszczenia w szyku uporządkowanym - parami. Na czoło grupy nalepy wyznaczyć nieformalnego przywódcę grupy klasowej. • opuścić klasę jako ostatni, zabierając dziennik Przeciwdziałać każdemu odruchowi paniki wśród dzieci. • ustawić grupę w miejscu zbiórki, sprawdzić stan osobowy • przekazać informację dyrektorowi • sprawować bezustanną opiekę Sprawdzić stan zdrowia uczniów, zwracając szczególna uwagę na zawroty	nauczyciele	

	głowy, wymioty, kaszel, ból głowy, chwilowe omdlenia, złamania, potłuczenia, itp.; udzielić im pomocy.		
	• sprawdzić czy wszyscy usłyszeli i zrozumieli sygnał alarmowy (bufet, biblioteka; sala gimnastyczna; gabinet pielęgniarski) • pomagać w ewakuacji, współpracować z dyrektorem	nauczyciele nie prowadzący lekcji	
	• zapewnić drożność wyjść ewakuacyjnych • zabezpieczyć materiały niebezpieczne na terenie szkoły; a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp., • sprawdzić pomieszczenia sanitarne, szatnie • kierować strumieniami osób ewakuowanych • wyznaczać alternatywne drogi ewakuacji (w razie potrzeby) • przystąpić do działań zleconych przez kierującego ewakuacją (wyłączyć zasilanie, użyć gaśnic, hydrantów…)	pracownicy obsługi	

W przypadku **zadymienia drogi ewakuacyjnej** - otworzyć lub wybić okna znajdujące się w pobliżu.
Drzwi do pomieszczeń, z których przenika dym należy szczelnie zamknąć.
Jeżeli wewnętrzne schody są objęte ogniem lub bardzo zadymione, ewakuację dzieci przez okna prowadzi za pomocą drabin i innego sprzętu Straż Pożarna.
Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej,

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

- Dyrektor szkoły ustala częstotliwość i zaleca przeprowadzenie **praktycznego sprawdzenia możliwości ewakuacji** uczniów i pracowników w celu określenia czasu niezbędnego do opuszczenia budynku szkoły.
- Zaleca się raz w roku przeprowadzenie próbnej ewakuacji szkoły na podstawie procedury postępowania na wypadek pożaru.
- Pracownicy szkoły zobowiązani są do dokładnego zapoznania się z procedurą i planem działań na wypadek pożaru.

ZAŁĄCZNIK nr 1

CZYNY KARALNE, BĘDĄCE PRZESTĘPSTWAMI I WYKROCZENIAMI, POPEŁNIANE PRZEZ NIELETNICH UCZNIÓW NA TERENIE SZKOŁY

- zabójstwo /art. 148 kk,
- nieumyślne spowodowanie śmierci /art. 155 kk,
- spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub ciężkiego kalectwa /art. 156 § 1 kk,
- nieumyślne spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub ciężkiego kalectwa /art. 156 § 2 kk,
- spowodowanie innego naruszenia czynności organizmu /art. 157 § 1 kk,
- naruszenie czynności organizmu do 7 dni (czyn ścigany z oskarżenia prywatnego) /art. 157 § 2 kk,
- nieumyślne spowodowanie naruszenia czynności organizmu /art. 157 § 3 kk,
- udział w bójce lub pobiciu z narażeniem na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu /art. 158 § 1 kk,
- udział w bójce lub pobiciu ze skutkiem śmiertelnym /art. 158 § 3 kk,
- udział w bójce lub pobiciu przy użyciu broni lub innego niebezpiecznego narzędzia /art. 159 kk,
- sprowadzenie powszechnego niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia lub mienia w postaci pożaru, rozprzestrzenienia się substancji trujących, duszących lub parzących /art. 163 § 1 kk,
- nieumyślne sprowadzenie powszechnego niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia lub mienia w postaci pożaru, rozprzestrzenienia się substancji trujących, duszących lub parzących /art. 163 § 2 kk,
- spowodowanie śmierci poprzez sprowadzenie niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia lub mienia w postaci pożaru, rozprzestrzenienia się substancji trujących, duszących lub parzących /art. 163 § 3 kk.
- zgwałcenie (czyn ścigany na wniosek pokrzywdzonego) /art. 197 § 1,2 kk,
- zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem lub wspólnie z innymi osobami /art. 197 § 3 kk,
- obcowanie płciowe z osobą poniżej 15 lat /art. 200 § 1 kk,
- prezentowanie lub udostępnianie treści pornograficznych osobom do 15 lat /art. 200 § 2,3 kk,
- rozpijanie małoletniego /art. 208 kk,
- znieważenie (czyn ścigany z oskarżenia prywatnego) /art. 216 § 1 kk,
- naruszenie nietykalności cielesnej (czyn ścigany z oskarżenia prywatnego) /art. 217 § 1 kk,
- publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa i jego pochwała /art. 255 § 1,3 kk,
- propagowanie faszyzmu i totalitaryzmu, rasizm, nietolerancji /art. 256 kk,
- publ. znieważanie grup ludności o różnych światopog. i przynależności narodowej, rasowej /art. 257 kk,
- nielegalne posiadanie broni palnej (w tym gazowej) i amunicji /art. 263 § 1,2 kk,
- podrabianie lub przerabianie dokumentu /art. 270 § 1,3 kk,
- używanie podrobionego dokumentu /art. 270 § 1,2 kk,
- kradzież lub przywłaszczenie dokumentu stwierdzającego tożsamość /art. 275 § 1 kk,
- kradzież cudzej rzeczy o wartości powyżej 250 PLN /art. 278 § 1,3 kk,
- kradzież rzeczy o wartości do 250 PLN (wykroczenie) /art. 119 § 1 kw,
- kradzież z włamaniem /art. 279 § 1 kk,
- rozbój, (inaczej rabunek) /art. 280 § 1 kk,
- rozbój przy użyciu broni palnej, innego niebezpiecznego przedmiotu lub środka obezwładniającego /art. 280 § 2 kk,
- kradzież rozbójnicza /art. 281 kk,
- wymuszenie rozbójnicze (inaczej tzw. "haracz") /art. 282 kk,
- przywłaszczenie mienia o wartości powyżej 250 PLN art. 284 § 1 kk,
- przywłaszczenie mienia o wartości do 250 PLN (wykroczenie) /art. 119 § 1 kw,
- uszkodzenie rzeczy (czyn ścigany na wniosek pokrzywdzonego) /art. 288 § 1,2 kk,
- uszkodz. rzeczy o wart. poniżej 250 PLN (czyn ścig. na wniosek pokrzyw. – wykroczenie) /art. 124 § 1 kw,
- zakłócenie porządku publicznego (wykroczenie) /art. 51 § 1 kw,
- zakłócenie porządku publicznego w sposób chuligański (wykroczenie) /art. 51 § 2 kw,
- paserstwo umyślne /art. 291 § 1,2 kk,
- paserstwo nieumyślne /art. 292 § 1,2 kk,
- paserstwo przedmiotu o wartości do 250 PLN (wykroczenie) art. 122 kw,
- nielegalne udzielanie lub nakłanianie do używania środków odurzających /art. 45, ustawy
- nielegalne udzielanie lub nakłanianie do używania środków odurzających w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (sprzedaż narkotyku) /art. 46, ustawy
- nielegalne posiadanie środków odurzających /art. 48 ust.1,2, ustawy
- nielegalne posiadanie środków odurzających w znacznej ilości /art. 48 ust. 3, ustawy